

KAMUSAM 5510 VE 5434 SAYILI KANUNLARI İNCELEME ÇALIŞTAYI

KAMUSAM 5510 ve 5434 Sayılı Kanunları İnceleme Çalıştayı Kamu çalışanlarının sosyal güvenlik hakları ve emeklilik sistemleri üzerine önemli değişiklikler getiren 5510 ve 5434 Sayılı Kanunlar hakkında kapsamlı bir değerlendirme yapmak amacıyla KAMUSAM'ın ev sahipliğinde Ankara'da bir çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştayda, sosyal güvenlik mevzuatındaki güncel gelişmeler, kamu çalışanlarını ilgilendiren emeklilik süreçleri ve uygulamada karşılaşılan sorunlar detaylı bir şekilde ele alınmıştır. 5510 ve 5434 Sayılı Kanunların içerdiği düzenlemeler karşılaştırılmış, kamu çalışanlarının hakları açısından avantaj ve dezavantajlar analiz edilmiştir. Alanında uzman akademisyenler, hukukçular ve kamu yöneticilerinin katılımıyla gerçekleşen çalıştayda, mevcut mevzuatın iyileştirilmesi için çeşitli öneriler sunulmuştur.

5510 Sayılı Kanunun Getirdiği Değişiklikler ve Etkileri

2008 yılında yürürlüğe giren 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, kamu çalışanlarının emeklilik sisteminde köklü değişikliklere neden olmuştur. Bu düzenleme ile 15 Ekim 2008 tarihinden sonra göreve başlayan memurlar için emeklilik koşulları tamamen değiştirilmiş ve eski sisteme göre daha dezavantajlı bir yapı oluşturulmuştur. Önceki sistemde, emekli aylıkları memurun statüsüne ve hizmet süresine göre hesaplanırken, yeni sistemde aylıklar prime esas kazanç üzerinden hesaplanmaya başlanmıştır. Bu değişiklik, aynı görevde çalışan memurlar arasında büyük gelir farkları doğmasına yol açmıştır. Özellikle 5434 Sayılı Kanun kapsamında olan memurların emekli aylıkları daha yüksek hesaplanırken, 5510 Sayılı Kanuna tabi olan memurların ise emekli maaşları düşüş göstermiştir. Bunun temel nedeni, prime esas kazanç hesaplamasında yapılan farklı uygulamalar ve bazı ek ödemelerin prime dahil edilmemesidir.

KAMUSAM 5510 VE 5434 SAYILI KANUNLARI İNCELEME ÇALIŞTAYI

Emekli Aylıkları Üzerindeki Etkiler ve Olası Sonuçlar

5510 Sayılı Kanun kapsamında bulunan kamu çalışanlarının emeklilik gelirlerinde ciddi düşüşler yaşanmaktadır. Özellikle prime esas kazanç hesaplamasında yer almayan ek ödemeler, memurların emekli maaşlarını önemli ölçüde düşürmektedir. 5434 Sayılı Kanun kapsamında olan memurların aylık bağlama oranı %75 seviyelerindeyken, 5510 Sayılı Kanuna tabi olan memurların aylık bağlama oranı %50'ye kadar düşmektedir. Bu fark, uzun vadede emekli olacak memurlar için ciddi mali sıkıntılara yol açacaktır. Öngörülere göre; 2033 yılından itibaren emekli olacak memurlar açısından bu eşitsizliğin daha belirgin hale geleceği düşünülmektedir. Kamu çalışanlarının maaşlarına yapılan bazı ek ödemelerin emekliliğe yansıtılmaması, çalışanların emekli olduktan sonra büyük ekonomik zorluklarla karşılaşmalarına sebep olabilecektir.

Çalıştay Sonuçları ve Öneriler

5510 ve 5434 Sayılı Kanunlar hakkında yapılan kıyaslamalar ve değerlendirmeler sonucunda mezkur kanunların ve uygulamaların iyileştirilmesi için aşağıda yer alan çeşitli önerilere yer verilmiştir.

KAMUSAM

KAMU ÇALIŞANLARI STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

KAMUSAM 5510 VE 5434 SAYILI KANUNLARI İNCELEME ÇALIŞTAYI

Emekli Maaşlarının Düzenlenmesi

- 5434 Sayılı Kanuna göre uygulanan gösterge sisteminin, 5510 Sayılı Kanun kapsamında olan memurlar için de uygulanması gerekmektedir.
- 3600 ek gösterge hakkı, şartları taşıyan tüm kamu çalışanlarına verilmelidir.
- 5510 Sayılı Kanuna göre aylık bağlama oranı, prime esas kazançların %50'sinden yukarı çıkarılmalıdır.

Teşvik ve Ek Ödemelerin Prime Esas Kazanca Dahil Edilmesi

- Ek ödeme, teşvik, prim ve ikramiyeler gibi gelirlerin tamamı prime esas kazanca dahil edilmelidir.
- 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ödenen ek ödemeler (günümüzde yaklaşık 16.000 TL), temel ücrete dahil edilmelidir.
- Kamu çalışanlarının vergiye tabi tüm gelirleri, emekli aylığı ve ikramiyesine yansıtılmalıdır.

www.kamusam.org.tr

KAMUSAM 5510 VE 5434 SAYILI KANUNLARI İNCELEME ÇALIŞTAYI

Fazla Mesai Düzenlemeleri

- Kamu çalışanlarının fazla mesai ücretlerinin prime esas kazançta dahil edilmesi gerekmektedir.
- Kamu çalışanlarının mesai saat ücreti, prime esas kazançlarının 160'a bölünmesi sonucu çıkacak tutarın hafta içi için 1,5 katı, hafta sonu 2 katı ve resmi tatil günlerinde 4 katı olacak şekilde düzenlenmelidir.
- Fazla çalışma sürelerinin ücret veya yıllık izin olarak değerlendirilmesi konusunda kamu çalışanlarına tercih hakkı tanınmalıdır.

Kira Yardımı Düzenlemesi

- Lojman imkânlarından yararlanamayan ve bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait konutu bulunmayan kamu çalışanları için kira yardımı sağlanmalıdır.
- Kira kontratlarını Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ibraz eden kamu çalışanlarının kira bedellerinin %70'i devlet tarafından karşılanmalıdır.

KAMUSAM

KAMU ÇALIŞANLARI STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

KAMUSAM 5510 VE 5434 SAYILI KANUNLARI İNCELEME ÇALIŞTAYI

Emekli İkramesi Düzenlemeleri

- Emekliliği hak eden kamu çalışanlarının ikramiyeleri hesaplanırken, yıl şartı olmaksızın çalıştıkları tüm yıllar için tam ödeme yapılmalıdır.
- Emekli ikramiyesi, çalışanın son brüt maaşı üzerinden hesaplanmalı ve çalışılan her yıl için cari yıl katsayısıyla çarpılarak belirlenmelidir.

5510 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte kamu çalışanlarının emeklilik sisteminde ciddi değişiklikler yaşanmıştır. Bu değişiklikler sonucunda 2008 yılı öncesi ve sonrasında göreve başlayan memurlar arasında büyük farklar ortaya çıkmış, yeni sisteme tabi olan memurlar açısından emeklilik haklarında önemli kayıplar yaşanmıştır. Çalıştayda sunulan öneriler doğrultusunda; kamu çalışanlarının haklarının korunması, emeklilik gelirlerinin artırılması ve mevcut sistemdeki dengesizliklerin giderilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Kamu çalışanlarının emeklilik haklarının iyileştirilmesi, uzun vadede hem sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği hem de çalışan memnuniyeti açısından büyük önem taşımaktadır.

